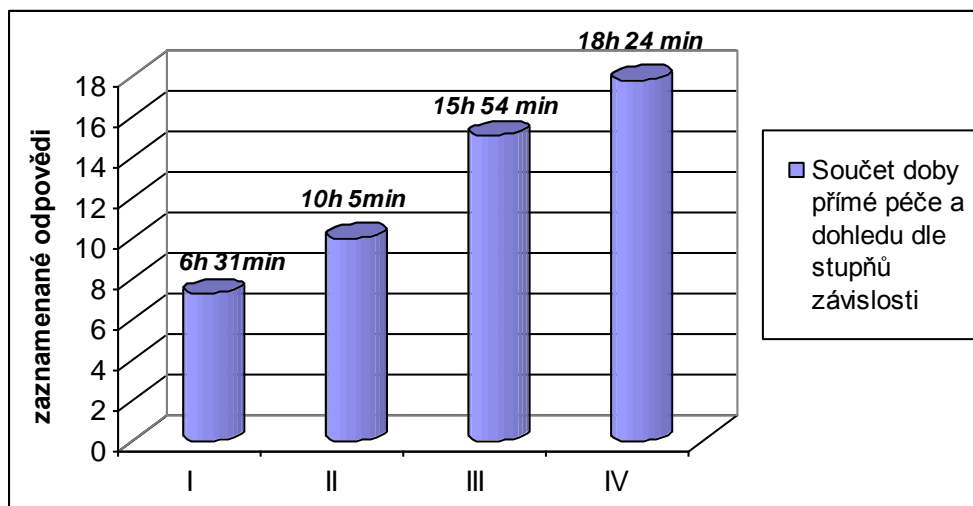

Vysoká časová náročnost domácí péče o člena rodiny se zdravotním onemocněním

V odborné i laické veřejnosti panuje shoda nad konstatováním, že domácí péče v rodinách je velmi náročná. To se týká rovněž náročnosti časové, tedy doby přímé péče a dohledu, kterou musí pečující osoba (rodina) člověku se zdravotním postižením věnovat.

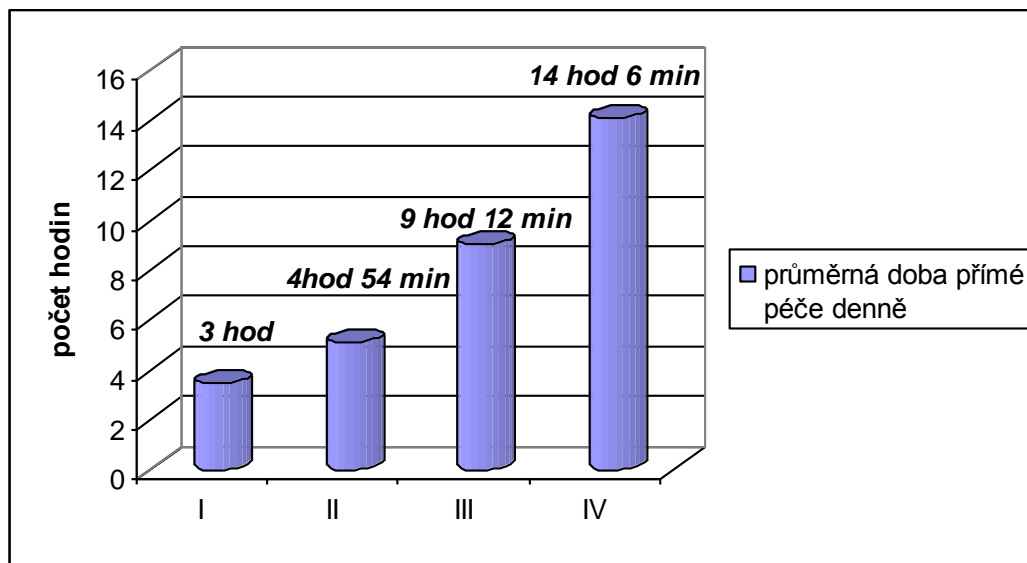
Následující údaje pocházejí z výzkumu, provedeného v roce 2008 u rodin pečujících o svého člena se zdravotním postižením (v I. až IV. stupni závislosti na péči). (Michalík, 2008) Výzkum se zaměřoval na „Postoje uživatelů sociálních služeb k jejich novému způsobu poskytování“. V grafu č. 4. 1 je uveden součet doby přímé péče a tzv. dohledu, který uvedlo více než 700 respondentů rozsáhlého a reprezentativního výzkumu osob pečujících v rodinách o člena rodiny s těžším zdravotním postižením z celé České republiky.

Graf č. 4.1: Součet doby přímé péče a dohledu podle stupňů závislosti (shrnutí doby péče o závislé osoby v rodinách)

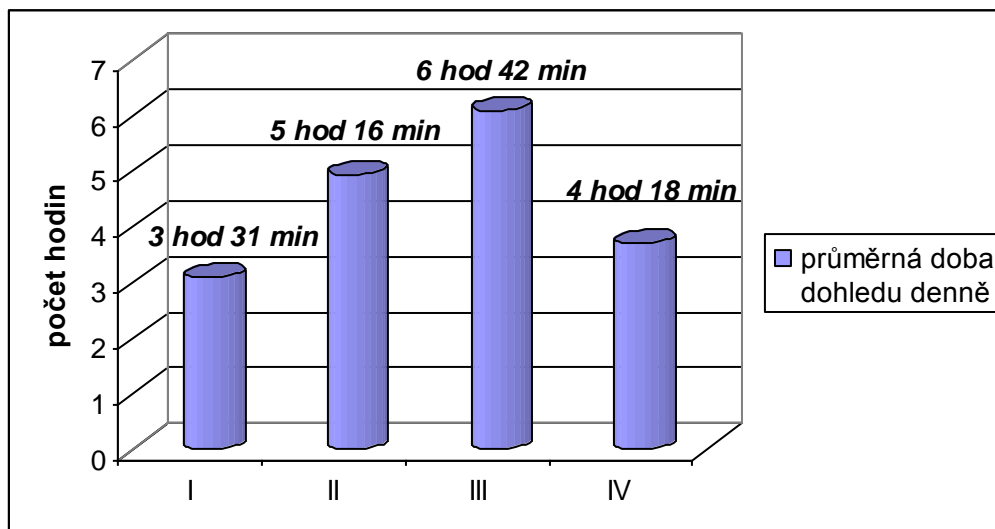
Takto posuzujeme průměrnou dobu přímé péče (a dohledu) o uživatele služby. V rámci další interpretace výsledků se dále podrobně zaměříme na potřebnou dobu přímé péče a dohledu ve vztahu ke stupni závislosti uživatele služby. Je nutno říct, že tento údaj nebyl dosud v ČR používán a nepochybně přinese zajímavé informace – mimo jiné ve vztahu ke „koupěschopnosti“ příspěvku v jednotlivých stupních závislosti a položí otázku, jak byly vůbec částky příspěvku na péči stanoveny!

Graf 4.1a Průměrná doba přímé péče (denně) o osoby s různými stupni závislosti

Jak jsme předpokládali, průměrná doba přímé péče roste společně se stupněm závislosti uživatele sociálních služeb. Tudíž průměrně nejméně vyžadují přímou péči uživatelé sociálních služeb v kategorii I. a II. nejvíce v kategorii IV.

Graf 4.1b Průměrná doba dohledu (denně) nad osobami s různými stupni závislosti

Výsledky třídění druhého stupně ukázaly, že průměrná doba potřebného dohledu rovněž roste společně se stupněm závislosti uživatele sociálních služeb. U IV. stupně však potřeba dohledu klesá, což může vypovídat o tom, že uživatele sociálních služeb v kategorii IV. vyžadují ve větší míře přímou péči oproti dohledu. Zároveň je toto zjištění (viz ovšem i další údaje) dokladem serióznosti účastníků výzkumu s nímž přistupovali k vyplnění těchto položek! Pokud provedeme přepočty zjištěných údajů a časové náročnosti péče a poměříme koupěschopností výše příspěvku v daném stupni, zjistíme následující údaje.

Tab. 4.2: Koupěschopnost příspěvku ve vztahu k době péče a dohledu – u dítěte do 18 let věku

Stupeň závislosti	Péče a dohled za den	Péče a dohled za měsíc	Příspěvek	Odměna za hodinu *	Počet dní, po němž lze službu koupit**
I.	6 h 31 min	195,5 hod	3 000	15,35	4,75
II.	10 h 10 min	305 hod	6 000	19,67	3,05
III.	15 h 54 min	477 hod	9 000	18,86	4,77
IV.	18 h 24 min	552 hod	12 000	21,70	5,53

* Odměna za hodinu – jedná se o modelový výpočet ocenění práce pečující osoby o osobu závislou „v domácnosti“.

** Jedná se o počet dní, v nichž lze z příspěvku službu koupit při průměrném počtu 30 dní v měsíci a hodinové ceně služby 100 Kč. (Pozn. hodinová sazba u většiny služeb od 1. ledna 2012 činí až 120 Kč, minimální hodinová mzda v ČR je přitom od roku 2013 jen 48,10 Kč.)

(Zdroj: Michalík, 2012)

Uvedené údaje přinesly poprvé v České republice pohled na náročnost péče o jednotlivé skupiny občanů z hlediska stupně jejich závislosti na péči. Potvrdilo se očekávání o stoupající délce péče (a předpokládá se i stoupající náročnost – obtížnost) v závislosti na stupni postižení – závislosti na péči. Byť jde o pohled samotných respondentů, lze potvrdit, že naměřené výsledky odrážejí skutkový stav. Vysvětlit lze i pokles doby dohledu u skupiny závislých ve IV. stupni oproti potřebné době dohledu u osob ve III. stupni. Osoby ve IV. stupni závislosti jsou prakticky imobilní, a proto je tato kategorie péče opravdu méně intenzivní než u osob ve III. stupni závislosti (kde je zařazeno i větší množství občanů s mentálním postižením), kteří skutečně potřebují (relativně) více dohledu, který je prevencí před vznikem úrazů a obdobných poškození.

I při respektování možné statistické chyby se potvrdila minimálně dvě následující zjištění:

- Hodinová odměna osoby pečující o osobu závislou na péči (předpokládáme, že celý příspěvek na péči tj. 800 až 12 000 Kč bude využit pouze na odměnu pečující osobě) činí podle stupně závislosti přibližně 15–20 Kč za hodinu. A to v situaci, kdy tzv. minimální hodinová mzda v České republice je 48,10 Kč/h!
- Počet dní, po němž by bylo možno z příspěvku na péči hradit potřebnou službu jinou osobou než členem rodiny (tj. zejména registrovaným poskytovatelem sociální služby) činí při úhradě 100 Kč za hodinu přibližně jen 3 – 6 dní v měsíci!

Z uvedených zjištění vyplývá, že, byť příspěvek na péči nikdy nebyl zamýšlen jako dávka, která má zajistit „koupěschopnost“ celé služby v potřebném rozsahu, zjištěný počet dní, po němž dostahuje, je velmi nízký